

Nr 45

Utlåtande i anledning av väckta motioner angående en översyn av lagstiftningen om allmän sjukförsäkring, i vad motionerna avser läkemedel.

Andra lagutskottet har till behandling förehaft två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nr 5 i första kammaren av herr *Geijer m. fl.* samt nr 8 i andra kammaren av herr *Gustafsson* i Stockholm *m. fl.*, i vad motionerna avser läkemedel.

I motionerna, vilka är likalydande, har hemställts,

»att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla, att Kungl. Maj:t verkställer en översyn av lagstiftningen om allmän sjukförsäkring och senare för riksdagen framlägger de förslag till ändringar vartill denna översyn kan föranleda».

I motionerna uttalas att sjukförsäkringen vore behäftad med vissa brister, som det vore angeläget att snarast möjligt avhjälpa. Vissa exempel på de påstådda bristerna anföres i motionerna. Såvitt avser läkemedel uttalar motionärerna följande.

Läkemedel. Förmånen av läkemedelsrabatter kan säkerligen betraktas som tillfredsställande i stor utsträckning. Men när det gäller olycksfalls- och yrkesskadade personer innebär nuvarande regler en uppenbar försäkring mot tidigare lagstiftning, som gav helt fria läkemedel vid olycksfall i arbete och yrkesskador. Önskvärt är att få till stånd en förbättring för dem som drabbas av olycksfall och yrkesskada. Säkerligen skulle rimliga former för detta kunna genomföras utan att därför äventyra den samordning av sjukdoms- och olycksfallsförsäkring, som är grundläggande för hela den nuvarande lagstiftningen.

Över motionerna har utskottet i den ordning § 46 riksdagsordningen föreskriver inhämtat yttrande från kungl. medicinalstyrelsen och riksförsäkringsanstalten. Redogörelse för yttrandena lämnas i det följande.

Gällande bestämmelser m. m.

Den lagstiftning som trädde i kraft den 1 januari 1955 — lagen den 3 januari 1947 om allmän sjukförsäkring, lagen den 14 maj 1954 om yrkesskadeförsäkring och kungl. förordningen den 4 juni 1954 angående kostnadsfria eller prisnedsatta läkemedel — innebar i fråga om ersättning för läkemedelskostnader vid olycksfall i arbete eller yrkessjukdom vissa ny-
1 — *Bihang till riksdagens protokoll 1956. 9 saml. 2 avd. Nr 45*

heter. Enligt läkemedelsförordningen tillhandahålles vissa läkemedel å apotek kostnadsfritt eller till nedsatt pris. Helt kostnadsfria är vissa läkemedel vid ett begränsat antal särskilt uppräknade sjukdomar. Av yrkesskadeförsäkringen ersättes den läkemedelskostnad, som uppkommer efter utnyttjandet av rabatteringen enligt ovannämnda förordning. Rabatteringen enligt förordningen avser emellertid icke alla läkemedel. För icke rabatterade läkemedel kan enligt yrkesskadeförsäkringslagen utgå full ersättning om läkemedlen är erforderliga.

Att märka är att yrkesskadeförsäkringen inträder först sedan viss tid, den s. k. samordningstiden — vanligen 90 dagar — gått till ända. Under denna tid utgår vid yrkesskada sjukhjälp från allmän sjukkassa enligt sjukförsäkringslagens bestämmelser på samma sätt som vid annan sjukdom. Denna ordning medför i fråga om läkemedelskostnader att vid yrkesskada — liksom vid annan sjukdom — ersättning under den tiden icke utgives utöver vad som utgår enligt bestämmelserna i läkemedelsförordningen.

Enligt den före den 1 januari 1955 gällande lagstiftningen gällde att vid olycksfall i arbete eller yrkessjukdom den skadade eller sjuke såsom försäkringsförmån tillhandahölls erforderliga läkemedel under hela den aktuella tiden.

Rörande de överväganden, som under förarbetena till lagstiftningen i ämnet gjordes beträffande det genom förevarande motioner aktualiserade spørsmålet om gottgörelse för läkemedelskostnader vid yrkesskada, må här endast framhållas, att *andra lagutskottet* vid behandlingen vid 1954 års riksdag av propositionen med förslag till läkemedelsförordning bl. a. hade att taga ställning till ett motionsvis framställt yrkande att arbetare som skadats till följd av olycksfall i arbetet skulle erhålla kostnadsfria läkemedel. I sitt *utlåtande nr 37 år 1954* över propositionen och, bland andra, ovannämnda motion uttalade utskottet i denna fråga följande.

Enligt bestämmelserna om samordningen mellan sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna kommer yrkesskadade regelmässigt att under den s. k. samordningstiden erhålla sjukhjälp enligt samma regler som gäller för sjukförsäkrade i allmänhet. Denna princip bör gälla även i fråga om läkemedel; eljest finge man här tillbaka de gränsdragningssvårigheter mellan fall av yrkesskada och vanliga sjukdomar, som samordningen är avsedd att eliminera. Utskottet avstyrker därför bifall till motionen.

Riksdagen godkände utskottets utlåtande.

Remissyttranden

De av medicinalstyrelsen och riksförsäkringsanstalten avgivna remissyttrandena avser förutom förevarande motioner även ett stort antal andra motioner, i vad dessa avser frågor rörande läkemedel. En redogörelse för de allmänna synpunkter i ämnet, som framförts i remissyttrandena, har

lämnats i utskottets utlåtande nr 38 till innevarande års riksdag över vissa motioner med förslag till ändringar i förordningen angående kostnadsfria eller prisnedsatta läkemedel, m. m. Här må endast redogöras för innehållet i remissyttrandena i vad dessa direkt berör de nu behandlade motionerna.

Medicinalstyrelsen erinrar om vad andra lagutskottet anfört i ovan nämnda utlåtande nr 37 till 1954 års riksdag rörande svårigheterna att draga en klar gräns mellan fall av yrkesskada och vanliga sjukdomar. Styrelsen uttalar att ifrågavarande motioner, i vad de avser frågor rörande läkemedel, icke torde böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Riksförsäkringsanstalten framhåller i sitt remissyttrande att den i motionerna föreslagna ordningen skulle medföra, att det redan under samordningstiden skulle bli nödvändigt att avgöra, om behovet av läkemedel vore föranlett av yrkesskada eller annan sjukdom. En sådan ordning skulle, uttalar anstalten vidare, bryta mot samordningsidén. Anstalten erinrar även om att efter samordningstidens utgång yrkesskadad är berättigad till ersättning för erforderliga kostnader för läkemedel.

Utskottet

I förevarande motioner, vilka utmynnar i en hemställan om översyn av lagstiftningen om allmän sjukförsäkring, anföres i fråga om det i detta utlåtande behandlade spörsmålet om läkemedelsförmånen, att det vore önskvärt att få till stånd en förbättring för dem, som drabbas av olycksfall och yrkesskada. Detta borde enligt motionärerna kunna genomföras utan att den för hela den nuvarande lagstiftningen grundläggande samordningen mellan sjuk- och yrkesskadeförsäkringarna äventyrades.

Som riksförsäkringsanstalten i sitt yttrande över motionerna framhållit, skulle den föreslagna ordningen medföra, att det redan under samordningstiden bleve nödvändigt att avgöra om behovet av läkemedel vore föranlett av yrkesskada eller annan sjukdom. De gränsdragningsvårigheter på detta område, som samordningen är avsedd att eliminera, skulle alltså, när det gäller läkemedel, åter bli aktuella.

På nu anförda skäl och då i fråga om läkemedel de verkningar av samordningen, som framstår som ogynnsamma, torde vara mindre framträdande, är det enligt utskottets mening icke motiverat att nu göra bestämmelserna om ersättning för läkemedelskostnader till föremål för översyn i del av motionärerna angivna avseendet.

Utskottet hemställer därför,
att förevarande motioner, I: 5 och II: 8, i vad de avser
läkemedel, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.
Stockholm den 7 november 1956

På andra lagutskottets vägnar:

ELSA JOHANSSON

Vid detta ärendes behandling har närvarit

från första kammaren: herrar Nils Elowsson, Axel E. Svensson,
Sunne*, fru Carlqvist, herrar Huss, Grönkvist, Nils Theodor Larsson och
Birke*;

från andra kammaren: fru Johansson i Norrköping, fru Västberg*,
herrar Carlsson i Bakeröd, Odhe*, fröken Höjer, herr Bengtsson i Varberg*
och fru Ewerlöf.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.